

Vildtinformation

10

Regulering af
skadevoldende vildt

Center for
Vildtsundhed

Husk også at skyde
råen og de to lam!

Indhold

	side		side
Det er så trist med et ensformigt landskab	3	Harrekillinger overlever ikke deres	
1200 nye vandhuller på syv år	4	første sommer	13
Nye regler om regulering for		Mågekrig på Hirsholmene!	14
skadeforvoldende vildt	4	Husk biotopplanen	15
Nye jagttider	6	Vildtudbyttestatistik	16
Vilde dyrearter beskyttes bedre	6	Giv dit bidrag til vingeundersøgelser	17
Eftersøgninger spreder sig		Fald i indberetningsprocent!	18
som ringe i vandet	6	Jagttegnsafgiften	18
Schweishundeførere	7	Jagttegn og prøver 2009	18
Nyt center skal overvåges vildtets sundhed	9	Vildtkonsulenter i Skov- og Naturstyrelsen	19
CVS undersøger syge rådyr	10	Guide til mere information	19
Husk også at skyde råen og de to lam!	11	Blyhagl	19
Mårhunden invaderer Jylland	12	Det er dejligt at få ros	20

Jægeren er en vigtig spiller på naturens bane – også om vinteren

VELKOMMEN til endnu en udgave af Vildtinformation. Det er flere år siden, at vi haft en så lang periode med koldt vintervejr. Jægerne er – også på denne årstid – en vigtig spiller på naturens bane.

I løbet af vinteren har der været gode muligheder for at få ram på mårhunden, da dens fodspor i sneen har afsløret dyrets tilstedeværelse. Mårhunden udgør på flere måder en trussel for naturen. Her i Skov- og Naturstyrelsen har vi nedsat en særlig arbejdsgruppe vedr. mårhunde. Men uanset hvad, har vi brug for jægernes hjælp til at regulere dyret. Og allerede nu ser vi, at jægerne har gjort en indsats – på samme måde som jægerne har hjulpet os med regulering af andre invasive arter som f.eks. mink.

Jeg glæder mig også over jægernes indsats, når det gælder en anden vigtig opgave, nemlig lokalt at tynde ud i visse vildtbestande, så bl.a. sygdomsudbrud kan

begrænses. På Fyn hersker der som bekendt en epidemilignende sygdom blandt rådyrene. Det nye *Center for Vildtsundhed*, der altovervejende er finansieret via jagttegnsmidlerne, skal se nærmere på bl.a. det problem. I den forbindelse hjælper lokale jægere til ved bl.a. at indsende prøver til centret fra nedlagte og fundne dyr.

PS: Vi har desværre måttet konstatere, at indberetningsprocenten for vildtudbytte for jagtsæsonen 2008/2009 er nede på ca. 70 procent – et fald på 15 procent sammenlignet med forrige sæson. Det er ikke tilfredsstillende. Hvis ikke indberetningsprocenten snart bliver højere, kan det desværre blive nødvendigt med sanktioner, f.eks. i form af bødestraf.

God læselyst!

DIREKTØR HANS HENRIK CHRISTENSEN,
SKOV- OG NATURSTYRELSEN

Det er så trist med et ensformigt landskab

Vandhuller og hegn giver herlighedsværdier og skaber et rigere dyreliv.

GENNEM DE SIDSTE år har landmand Lars Haraldsted fra Gelsted på Fyn fået lavet fem nye vandhuller på sin jord – nogle af dem med tilskud fra Skov- og Naturstyrelsen.

– Jeg har den indstilling, at jeg gerne vil lave natur på den jord, der er lidt ukurant – til gengæld dyrker jeg så den gode jord, fortæller landmanden, som typisk laver vandhullerne på den jord, der ikke er bedst egnet til dyrkning.

– Det ser så kedeligt ud, når jorden bare ligger hen. Og der er ikke mere dyreliv end på den jord, jeg dyrker, fortæller landmanden. Han har planer om at plante remiser ved vådområderne for at give vildtet bedre muligheder for at søge føde, yngle og finde skjul og læ.

Bedre jagt en sidegevinst

Det er ikke for jagtens skyld, Lars Haraldsted etablerer vandhuller og planter hegn og remiser.

Men et mere varieret dyreliv og en lidt bedre jagt er en af sidegevinsterne. Vådområderne har tiltrukket et rigere fugleliv bl.a. i form af gæs og ænder. Og ifølge Lars Haraldsted er vandhullerne også blevet et yndet drikkested for dyrene.

Ud over vandhullerne har Lars Haraldsted også slynget et vandløb, hvor ørrederne nu er begyndt at gyde. Alt sammen noget, der øger herlighedsværdien på jorden, hvor der også ligger en ejendom, som Lars Haraldsted lejer ud til kursus- og ferieophold.

– Beplantning og vandhuller gør det mere attraktivt for de mennesker,

SÅDAN SØGER DU

Du kan søge tilskud til at etablere nye vandhuller på dyrkningsjord og i skove. Du ansøger ved at indsende et ansøgningsskema, som du finder på www.skovognatur.dk/Jagt/Tilskud. Ansøgningsfristen er den 31. januar hvert år. Den årlige pulje er på 2 mio. kr. og tilskuddet ligger mellem 8.000 og 12.000 kr. pr. projekt.

Ansøgningerne bliver prioriteret efter biologisk værdi og efter geografisk fordeling.

Tilskuddet forudsætter overholdelse af en række betingelser. Eksempelvis giver der ikke tilskud til etablering af vandhuller på beskyttede naturtyper (såkaldte § 3-arealer). Der gives heller ikke tilskud til oprensning af eksisterende vandhuller.

der lejer ejendommen, at komme ud i naturen og bruge den, understreger han.

Lars Haraldsted glæder sig over den variation i naturen og det dyreliv, der følger med:

– Det er så trist med et ensformigt landskab. Når jeg går eller cykler på min jord, nyder jeg variationen og de mange indtryk, understreger han.

JOURNALIST ANNE TORTZEN

1200 nye vandhuller på syv år

Jagttegnsmidlerne støtter flere vandhuller.

FOR 150 ÅR siden var en fjerdedel af Danmarks areal dækket af våd- og engområder. I dag er tallet nærmere 4%. Kort sagt: I takt med, at landbruget blev industrialiseret, forsvandt størstedelen af vandhullerne rundt omkring på markerne. De blev drænet for at gøre plads til store, flade marker. Og i samme takt forsvandt meget af det dyre- og planteliv, der var i vådområderne i form af planter, insekter og padder.

Den udvikling har Skov- og Naturstyrelsen sat sig for at vende. Og siden 2003 har styrelsen givet tilskud til landmænd, der vil etablere nye vandhuller på deres jord. Den årlige pulje er på 2 mio. kr., der stammer fra jagttegnsmidlerne. Tilskudsordningen har vist sig meget populær. Så populær, at der over de seneste syv år er etableret over 1200 nye vandhuller gennem ordningen.

I alt er ca. 300 hektar dyrkningsjord blevet konverteret til vandhuller og vådområder. Ca. 120 hektar er vandflade, resten af jorden er brugt til den dyrkningsfri zone på 10 meter omkring vandhullerne. Stort set alle projekterne er gennemført på dyrkningsjord. Projekter i skove udgør ganske få procent.

DE VIGTIGE VÅDOMRÅDER

Vand i form af moser, våde enge, små vandhuller, søer og vandløb er alt sammen med til at bringe mere liv til et område – i form af et rigere dyre- og planteliv. Nye vådområder er med til at give naturen en større variation og dermed flere levesteder og føde til vildtet. Allerede kort tid efter etableringen af et nyt vådområde vil man kunne registrere flere dyr og flere forskellige arter i området. Det tager lidt længere tid, før en mere varieret flora indfinder sig.

Du kan finde flere oplysninger om ordningen på www.skovognatur.dk/Jagt/Tilskud/

Nye regler om regulering af skadevoldende vildt

Ændringer i Vildtskadebekendtgørelsen betyder, at der skal søges tilladelse til regulering af fugle. Til gengæld er reglerne lempet for regulering af invasive arter.

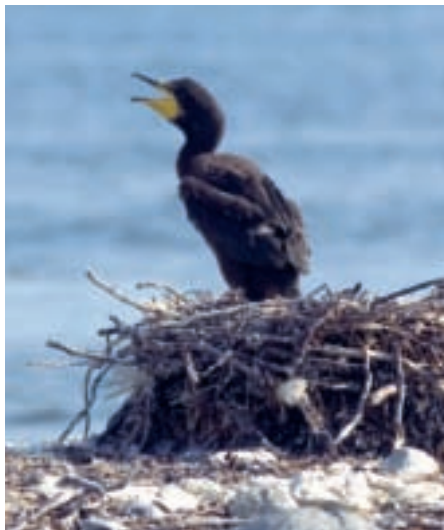
VILDTSKADEBEKENDTGØRELSEN blev ændret den 1. januar 2010, så regulering nu for flere arters vedkommende kræver en forudgående tilladelse fra Skov- og Naturstyrelsen.

Reglerne er ændret efter kritik fra EU-Kommissionen, der ikke fandt, at fuglebeskyttelsesdirektivet var korrekt implementeret i bekendtgørelsen om vildtskader.

Fremover er det sådan, at der ALTID skal søges om tilladelse til regulering af fugle.

Der er endvidere en række ændringer i bekendtgørelsen i forhold til de reguleringer, der kan gives tilladelse til:

- Det bliver muligt at få tilladelse til at regulere rågeunger på ikke høstede marker i perioden 1. maj til 15. juni.
- Mulighederne for regulering af skarv er udvidet i overensstemmelse med skarvforvaltningsplanen fra 9. oktober 2009.
- Det bliver muligt at få tilladelse til at regulere husskade og krage med fælder og skydevåben i perioden 1. februar til 15. april.

- På de ejendomme, der efter 1. april 2010 anmelder og gennemfører en biotopplan, kan der gives tilladelse til at fange krager i fælder fra 1. februar til 30. april.
- Der kan gives tilladelse til regulering af ringdue i alle typer af kålmarker i perioden 1. marts til 30. april.
- Der kan gives tilladelse til regulering af ringdue på nysåede marker i perioden 1. august til 30. september.
- Der kan gives tilladelse til regulering af kronkalv på marker, hvor kronvildt udøver væsentlig skade på afgrøder i perioden 15. juli til 30. september i tiden fra 1 time før solopgang til 1 time efter solnedgang.

Regulering uden tilladelse

For en række arters vedkommende er det fortsat tilladt at regulere uden forudgående tilladelse fra Skov- og Naturstyrelsen.

Det drejer sig om:

- Kronvildt, dåvildt, sikavildt, råvildt og hare i erhvervsmæssigt drevne og forsvarligt indhegnede gartnerier m.v.
- Ræv, husmår og ilder i og ved bebyggelse samt forsvarlige indhegninger med fjerkræ.
- Reglerne om regulering af ræv gælder fortsat, dog således, at rævehvalpe uden for rævegrave nu kan reguleres i perioden 1. juni til 31. august.
- Reglerne om regulering af vildkanin, muflonvædder og vildsvin er uændrede.

Særlig indsats mod invasive arter

For en række arter udvides reguleringsmulighederne væsentligt. Det

drejer sig om undslupne pelsdyr, der efter mark- og vejfredsloven er vildt – mink, mårhund, vaskebjørn, bisamrotte og sumpbæver. Disse arter kan fremover reguleres hele året også med fælder. Desuden må de skydes fra skydetårne og –stiger. Der må anvendes kunstigt skjul, lys og spejle, de må beskydes på jorden i nærheden af foderpladser, udfodring er tilladt og de må skydes i tiden fra 1 time før solopgang til 1 time efter solnedgang.

Denne væsentlige udvidelse er et led i Skov- og Naturstyrelsens indsats mod de såkaldte invasive arter, det vil sige arter, der ikke er hjemmehørende i den danske natur og som skader eller truer de hjemmehørende, danske arter.

Endelig gælder det fortsat, at Skov- og Naturstyrelsen har mulighed for at give tilladelse til regulering i andre situationer og for andre arter end de, der er beskrevet i bekendtgørelsen.

For alle tilladelser til regulering, der udstedes af Skov- og Naturstyrelsen gælder, at betingelser i henholdsvis

fuglebeskyttelses- og habitatdirektivet skal være opfyldt, ligesom der ikke må findes andre tilfredsstillende løsninger end regulering.

Sådan søger man

Ansøgning om tilladelse skal ske til Skov- og Naturstyrelsens lokale enheder. Det er ejeren/brugeren af en ejendom, der skal søge om tilladelsen. Inden fire uger efter udløbet af tilladelsen skal man indberette, hvor mange stykker vildt, der er nedlagt på baggrund af tilladelsen.

FULD MÆGTIG ELSEBETH BRAÜNER,
SKOV- OG NATURSTYRELSEN

For mere information om vildtskadebekendtgørelsen henvises til Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside www.skovognatur.dk

ANSØGNING OM TILLADELSE OG INDBERETNING AF REGULERET VILDT

Skov- og Naturstyrelsen er i gang med at udvikle en elektronisk ansøgningsblanket til ansøgning om tilladelse til at regulere skadevoldende vildt. Når der er søgt elektronisk, vil tilladelsen eller afslaget på ansøgningen blive sendt til ansøgerens e-mail. Der udvikles ligeledes en elektronisk indberetningsblanket, så ansøgeren kan indberette, hvad der er reguleret på baggrund af tilladelsen.

Det forventes, at blanketterne er klar til brug inden sommer og der vil komme yderligere information om blanketterne på styrelsens hjemmeside www.skovognatur.dk

Indtil blanketterne er klar, skal ansøgningerne og indberetningerne som hidtil sendes manuelt til Skov- og Naturstyrelsens lokale enheder. Der ligger ansøgnings- og indberetningskemaer på styrelsens hjemmeside www.skovognatur.dk

Nye jagttider fra 1. april 2010

DER HAR I LØBET af 2009 været en del snak og skrivi om ændring af jagttiderne. Arbejdet er i fuld gang og det forventes fortsat, at der kommer nye jagttider fra 1. april 2010.

Der er endnu ikke truffet endelig beslutning om jagttiderne. Inden det sker, vil et udkast til en ny bekendtgørelse komme i offentlig høring.

Det vil fremgå af Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside, www.skovognatur.dk, når bekendtgørelsen bliver sendt i høring. Og den endelige bekendtgørelse vil kunne ses samme sted.

Vilde dyrearter beskyttes bedre

DEN STORE vandsalamander, markfirbenet og hasselmusen skal, sammen med 36 andre dyrearter, beskyttes bedre. Det er hovedbudskabet i en ny lov (lov om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om jagt og vildtforvaltning og forskellige andre love) – den såkaldte artikel 12 lov – som trådte i kraft den 1. oktober 2009.

De væsentlige nye regler er:

- Vigtige områder for beskyttede arter må som udgangspunkt ikke ødelægges.
- Man må ikke forstyrre beskyttede arter i en sådan grad, at det påvirker bestanden. Denne regel gælder også for alle vilde fugle.
- Reder og æg får udvidet beskyttelse – man må ikke fortsættigt ødelægge æg og reder.
- Nye regler om, hvem der kan gå på jagt på havet giver udvidet mulighed for EU-borgere med en vis tilknytning til Danmark.

De nye regler er en følge af regulering fra EU. Du kan læse mere på www.skovognatur.dk

Eftersøgninger spreder sig som ringe i vandet

Interview med schweishundefører Preben Røge, Fjerritslev, der har 16 år og flere tusinde eftersøgninger bag sig.

Hvorfor har du valgt at blive schweishundefører?

– Jeg har altid arbejdet med hunde på jagt. I 1991 fik jeg en ny ruhåret hønsehund, Rico, som jeg straks gik i gang med at træne til jagthund, men et sammenfald af flere tilfældigheder gjorde, at jeg blev interesseret i schweissarbejdet og blev optaget i Schweissregistret, som Danmarks Jægerforbund administrerer på vegne af Skov- og Naturstyrelsen.

Hvad er det, som er fascinerende ved schweissarbejdet?

– Jeg havde været med en kollega på en eftersøgning. Der fik jeg øjnene op for, at en schweishund rent faktisk gør en stor forskel, når det drejer sig om at finde og aflive anskudt hjortevildt. Jagt og hundearbejde har altid fascineret mig, og ved schweissarbejde kunne de to ting forenes. Jeg er vokset op med naturen og er opdraget til at nære den største respekt for vildtet. En respekt som vi som jægere skal vise vildtet, når vi driver jagt.

Glæden intakt

Kan du huske din første eftersøgning, selv om det er mere end 15 år siden?

Prebens øjne stråler af glæde ved tanke om eftersøgningen:

– En god bekendt havde forgæves ledt efter en buk med sin hund. Nok mere af respekt for vores kammeratskab end med troen på at vi kunne finde bukken, spurgte han, om jeg ville prøve. Rico og jeg sporede langt på bukken, som min jagtkammerat selvfølgelig havde rejst og skræmt unødigt væk. På et tidspunkt kom vi til en sø med en lille ø i, hunden ville ud i søen, og jeg troede bestemt, den havde fået fært af nogle ænder. Da jeg ikke selv følte mig sikker på, at vi havde fat i sporet længere, valgte jeg at slippe Rico. Den svømmede ud på øen, hvor bukken rejste og sprang i vandet. Rico tog derefter den forløbsskudte buk i søen. Siden den dag har min jagtkammerat altid brugt en registreret schweishund i stedet for at lede selv!

Med mere end 15 år i schweissregistret må du have oplevet noget af en udvikling?

– Da jeg startede, var det med en almindelig jagthund, som bl.a. kunne arbejde på spor. Siden har jeg haft flere hunde, og i dag bruger jeg udelukkende mine schweisshunde til schweissarbejde. Jeg er som schweisshundefører blevet mere erfaren og dermed langt bedre. Jeg laver stadig fejl, men jeg lærer også af dem. Der er intet, der kan irritere mig mere end, når vi eftersøger et dyr, som jeg ved er ramt, og vi ikke kan finde det. Det kan nage mig i dagevis. Til gengæld er glæden, når eftersøgningen lykkes, stadig intakt. Den følelse jeg havde den dag, hvor Rico tog bukken i søen, bliver ved med at vende tilbage. Det er stor glæde at kunne udfri vildtet fra dets lidelser og hjælpe en medjæger i nød.

Udviklingen tager tid

Har du også oplevet en udvikling blandt jægerne?

– Helt afgjort! I starten var det meget tabubelagt at rekvirere en schweisshund. Mange jægere bagateliserede den skade, der var sket, hvis ikke dyret

lå umiddelbart forendt. Det oplever jeg sjældent i dag. I dag er jægerne respekt for vildtet så stor, at man gerne sætter sin egen stolthed i baggrunden for at rekvirere en schweisshund og sikre en eftersøgning på en juridisk og etisk forsvarlig måde. Jægerne ved i dag godt, at jagtudøvelse fra tid til anden indebærer, at skuddet ikke sidder helt, som man ønskede. Når en sådan situation opstår, tvivler den gode jæger

ikke, han kontakter bare den lokale schweisshundefører for at få eftersøgt dyret! Men det er klart, at en sådan udvikling tager tid, for jægerne skal erfare, at det faktisk nytter at få eftersøgt. I efteråret havde jeg en eftersøgning, hvor en jæger havde skudt til et rådyr med hagl. De jægere, der så dyret komme ud, sagde, at det ikke fejlede noget. Jagtlederen insisterede på, at det skulle eftersøges. Jeg kan love dig for, at jægerne gjorde store øjne, da jeg kom tilbage med dyret, som havde brækket det ene forløb lavt, og jeg er sikker på, at disse jægere fik et noget andet syn på eftersøgning den dag! Sådan er det med eftersøgninger, de spreder sig som ringe i vandet. Der er i hvert fald ingen grund til at lade være med at rekvirere os til eftersøgning, vi vil hellere end gerne hjælpe.

SCHWEISSKONSULENT MADIS FLINTERUP,
DANMARKS JÆGERFORBUND

SCHWEISSHUNDEFØRERE – se mere på www.schweiss.dk

BORNHOLM

Nexø	Jørn Due Johansen	56493242	30525894
Nexø	Ove Folkmann Espersen	56470359	30117052
Rønne	Jens Erik Jensen	56964268	26295606
Aakirkeby	Paul Baunkjær	56971982	21456057

FYN

Agedrup	Jan Poulsen	65974449	26846948
Assens	Lars Chr. Jensen	64741946	40581942
Broby	Bent Hundstrup	62632050	20169018
Faaborg	Morten Jänichen	62652552	20892652
Middelfart	Jørgen Ibsen	64414515	23713915
Morud	Lars Malver	65964440	20704202
Nyborg	Knud Peder Sølund Hansen	65310568	26150568
Odense N.	Henrik Jesper Nielsen	65954422	20266803
Rudkøbing	Niels Peter Madsen	62512462	21923256
Stenstrup	Mads Wrang Rasmussen	62261469	28797428
Svendborg	Jes Lind Nissen	62208077	22611577
Søby Ærø	Carsten S. Rasmussen	62581490	40144990
Vissenbjerg	Bent Jacobsen	64473140	40374370

LOLLAND-FALSTER

Nakskov	Lars Knudsen	23435068	
Nakskov	Stig Carlsen	60156879	54939434
Nykøbing F	Rune Rübner-Petersen	54850978	40314221
Sakskøbing	Palle Eriksen	54704719	40180753
Vesterborg	Lars Dyndegaard	54604474	20410356

SJÆLLAND

Allerød	Tom Gerral Nielsen	32665022	
Birkerød	Peter Knudsen	45814383	21429843
Bjæverskov	Henning Andersen	56870083	40250283
Borup	Gunnar Johansen	25228930	23281052
Dalrose	Jørgen Lang	58141331	21708205
Dragør	Kristian Graversen	32538943	40958948
Fuglebjerg	Viggo Vind	57849284	61420859
Græsted	Ivan Jørgensen	48392458	21761281
Græsted	Jens Vang	48394208	40131705
Græsted	Stig Jensen	48360209	23215343
Haslev	Kim G. Pedersen	20260931	56399031
Haslev	Leif Stonor Nielsen	56326381	29666381
Helsingør	Kim Myling-Petersen	49210881	40157793
Herlufmagle	Niels-Henrik Christiansen	55548527	20240145
Holmegaard	Henrik Groth Andersen	56963416	24237870
Holmegaard	Kim Lindgren	55565700	30331695
Højby	Dan Foglmann	59306222	26459053
Høng	Jørgen Philipsen	58869237	40979585
Hørsholm	Jim Schou Larsen	29884064	24273947
Jerslev Sjælland	Rene Larsen	59500063	51740198
Jægerspris	Brian Worm Jensen	24203303	
Lundby	Niels Christoffersen	55767225	51214482
Mern	Jens Rasmussen	55985870	
Nykøbing Sj	Frede Larsen	59328271	40100725
Næstved	Jørgen Stengel Hansen	55564663	40545018
Næstved	Peter Larsen	55737978	40897978
Sorø	Verner Lauritsen	57849401	20498401
Strøby	Søren Larsen	20295653	22595085
Vipperød	René Didriksen	20403986	
Vordingborg	Bo Christensen	60190375	

Fortsættes på næste side

JYLLAND

Ans By	Jørn Kærsgaard	86870223	40512489	Ringkøbing	Jens Chr. Stræde	97322762	20422762
Ansager	Henry Bertelsen	75297719	20337719	Ringkøbing	Jens Jørn Kallesø Sørensen	20621661	
Aulum	Lars Mikkelsen	97476869	20414930	Ryomgård	Frits Hansen	86386368	21278041
Auning	Mads Flinterup	40928448	35554586	Ryomgård	Knud Risager	86394247	20224247
Bedsted Thy	Alex Bang Henriksen	40273001		Saltum	Niels Guldager	98881844	40950769
Bjerringbro	Finn Møller	86684079	20301501	Samsø	Søren Jørgensen	86591879	40313431
Blåvand	Ole Knudsen	75279043	21418612	Silkeborg	Find Pedersen	86800375	21471234
Brande	Esper Christensen	97180836	20441802	Silkeborg	Jørgen Olsen	86820107	21620107
Brande	Kurt Påskesen	96422033	40714327	Silkeborg	Steen P. Johansen	75682451	22624744
Brovst	Per Hyttel	98235046	26875430	Sindal	Ole Lund	98420945	30900945
Brørup	Villy Hjorth Sørensen	75382678	40182678	Skals	Vagn Jensen	86695883	20258664
Egtved	Ole Bundgård-Petersen	29467097	75827097	Skanderborg	Henri Vivike	86577137	40730978
Ejstrupholm	Laurids Jonassen	75772611	40626611	Skive	Anders Laigaard	97526864	20923307
Erslev M.	Søren Povlsen Kibsgaard	97741204	40428204	Skive	Finn K. Meier	97544003	40176609
Esbjerg Ø.	Einar Møller Sørensen	75144358	22117404	Skjern	Bent Jørgensen	97352058	20482982
Fjerritslev	Leif S. Højbjerg	98225521	20985521	Skjern	Svend Erik Øgendahl	97366247	20223453
Fjerritslev	Preben Røge	98225668	26875452	Snedsted	Henrik S. Kristensen	97938059	22221620
Fredericia	Poul Erik Kristensen	75869198	24416687	Solbjerg	Jørgen Seindal Wiwe	29607490	40769490
Frederikshavn	Kim Schou Jørgensen	30272028		Sommersted	Hans H. Henningsen	74504797	40431144
Gistrup	Jens Lindstrøm	98333546	40453546	Sorring	Thomas Nielsen	86957113	22260167
Give	Tommy K. Kristiansen	22250159	40335611	Sorup	Jan Buch Jacobsen	86968465	20208465
Gram	Hermann Jørgensen	74820263	40210263	Storvorde	Jan Nedza	98317224	30287748
Gråsten	Carsten Batzlaff	74652260		Struer	Klaus Thusgaard Andersen	97856496	20401987
Haderslev	Vagn Rasmussen	74527370	20983562	Struer	Poul-Erik Hansen	97853854	29253854
Hals	Morten Hovalt Bruun Aaen	98750388	40441421	Suldrup	Jørn Lund-Thomsen	98653082	20473382
Hammel	Johnny Marius Merkelsen	86963618	40303518	Sunds	Karsten B. Pedersen	97251095	20479542
Havndal	Lars-Erik Hansen	20301420		Sønder Omme	Olaf Grøn Lyngby	75341776	23481976
Hinnerup	Flemming Thune-Stephensen	86988325	21261460	Sønder			
Hirtshals	Bent Bolli Hansen	40519362		Stenderup	Torben Olesen	75571323	40831323
Hirtshals	Jørgen Jensen	98971178	21618355	Sønderborg	Thorkild Elneff	74468371	61161804
Hjortshøj	Ervind Jensen	86999536	40339536	Thisted	Jørn Toft	97997255	29927145
Holstebro	H. Grønborg-Pedersen	97461151		Thisted	Ole Pedersen	97911139	20676139
Holstebro	Hans Erik Sørensen	97432213	21295513	Tim	Kristian Mortensen	97333175	20167675
Horsens	Birger Sørensen	75652384	26202383	Tinglev	Aksel Bek	74643453	40103453
Ikast	Bent Hanning Kristensen	97140107	30972807	Tinglev	Claus Bruun Jørgensen	74642950	23207227
Ikast	Lindy Nielsen	97156034	21768594	Tjele	Brian Vels Sørensen	87597161	21652095
Jelling	Henrik Korsholm	75872266	20912500	Toftlund	Christian Kjær-Andersen	74835353	60897853
Jerslev	Erik Vormstrup Stokbro	98834197	29494197	Tønder	Hans Peter Boldt	74738312	21443387
Kjellerup	Erwin Frederik Hagen	86668031	51808031	Tårs	Arne Kræmmergård	98961863	20161863
Kibæk	Asger Kjærsgård	97166361	23389132	Tårs	Svend Åge Jensen	98961842	20102094
Knebel	Lars Haugaard	22112754	35125797	Ulfborg	Brian K. Jensen	97495094	40440936
Lem St	John Pedersen	97361127	97341233	Vamdrup	Freddy Jensen	75583820	21647410
Lemvig	Jens Erik K. Bro	97820932	20136776	Varde	Leo Feldvoss	75267272	40614072
Læsø	Jørgen S. Larsen	98491597	29620659	Vemb	Henrik Hedegaard	97481268	61182121
Læsø	Michael Christiansen	98491454	40463517	Viborg	Jørgen H. Gravesen	40841425	97548061
Løgumkloster	Allan Skriver	74743672	61793672	Videbæk	Nicolai Vennevold Flydtkjær	97226283	40462483
Mørke	Michael Simonsen	86376937	40186366	Videbæk	Orla Boo Møller	97175758	20713674
Nimtofte	Alan Hansen	86244310	24944750	Vildbjerg	Morten Friis Jensen	97487899	61799748
Nordborg	Christian Jessen	74474738	24248901	Vojens	Jørgen K. Duus	74506263	21624612
Nørre Nebel	Karl Andersen	75287091	75288141	Vojens	Keld M. Pedersen	74871742	20848742
Oksbøl	Bjarne Christiansen	75272031	40359031	Vonge	Esben Neerup Rørvang	60618048	
Outrup	Steen S. Petersen	75251031	22433703	Vorbasse	Arne Egebak	40859622	
Padborg	Ivan Lund	74671374	40301374	Vorbasse	Hans S. Jensen	75333259	20237559
Randers NV	Henning Frandsen	86451495	20802008	Ølgod	Jens Abildgård	75323556	40284222
Randers NV	Jesper Grønlund	86454712	21488349	Ålbæk	Peter Andersen	98488382	30983082
Randers SØ	Jens Holger Ryer	86495328	40100682	Års	Per Martin Sass Matthiassen	98656180	23265643
Randers SØ	Michael Ramlau-Hansen	86491540	40151542	Års	Erik Jenner	98661425	23264425
Ribe	Ove Rudbeck	75422105	30638175				

Nyt center skal overvåge vildtets sundhed

I juli 2009 fik Danmark et Center for Vildtsundhed, CVS, som skal levere viden, forskning og uddannelse i vildtsygdomme og vildtsundhed. Der er særligt fokus på vildtarter med problemer, f.eks. rådyr.

HVERT ÅR møder danskere syge og døde vildtlevende dyr i større eller mindre antal, og i nogen tilfælde kan der være mistanke om f.eks. forgiftning eller smitsom sygdom. I sådanne tilfælde er det muligt at indsende dødfundet vildt til Veterinærinstituttet og få undersøgt kadaverne for at få fastlagt dødsårsagen. Denne type undersøgelser udføres uden beregning og er et vigtigt element i den passive overvågning af vildtsygdomme.

CVS skal ikke blot videreføre den passive overvågning, som har været udført kontinuerligt i Danmark i mere end 70 år. Centret vil også igangsætte et målrettet aktivt sundhedsovervågningsprogram – blandt andet gennem et udvidet samarbejde med danske jægere. Samtidig er det en vigtig opgave for CVS at sørge for den store mængde data og materiale, der er samlet ind gennem årene og som bliver indsamlet i de kommende år – bliver anvendt til forskning og formidling.

Overvåger følgerne af klimaændringer

Veterinærinstituttet har gennem mange år indsamlet data fra faldvildtundersøgelserne f.eks. vedrørende parasitter hos arter som sæler, rådyr og harer. Denne type data kan fremover indgå i en løbende overvågning af tendenser eller ændringer i sygdomsforekomst og vurderinger af effekten af f.eks. klimaforandringer. Der vil i de kommende år være et stigende behov for denne type overvågning. Tidligere har lave temperaturer i nogen grad beskyttet dyr og mennesker i norden mod mange såkaldte eksotiske sygdomme som forekommer i varmere egne. Der er imidlertid tegn på, at det ikke bliver ved med at være sådan. Det skyldes blandt andet

at insekter, der kan bærer sygdomme (vektorer) får større udbredelsesområder og nogen sygdomme får bedre levebetingelser på grund af stigende temperaturer.

Opdages gennem overvågning usædvanlig dødelighed eller sygdomsforekomst i vildtbestande, opretholder CVS et beredskab, som har mulighed for om nødvendigt at træde til for at afklare omfang og årsag til problemerne. Centret kan også bidrage med rådgivning af myndigheder og offentlighed f.eks. hvor

der kan gøres noget for at begrænse smitte til husdyr eller mennesker.

Fokus på arter med problemer

Heldigvis har de fleste vildtlevende arter i Danmark det rigtig godt, men nogen af de danske vildtarter har problemer, og det er først og fremmest disse arter, CVS vil have fokus

på i de kommende år. Rådyr, harer og edderfugle er de arter, som CVS faglige koordinationsgruppe har udvalgt som de første, centeret igangsætter en aktiv sundhedsovervågning af.

Andre arter af særlig interesse er agerhøne, havørn, ræv, sæler og marsvin. Også invasive arter som f.eks. mårhunden er af interesse, fordi den kan medbringe alvorlige smitsomme sygdomme.

CVS faglige koordinationsgruppe har besluttet, at der skal være fokus på rådyr i de kommende år, fordi

der på trods af at antallet af rådyr på landsplan er stabilt, er store problemer i lokale bestande. Siden 2002 har der været usædvanlig sygdomsforekomst karakteriseret af diarree, afmagring og overdødelighed på Fyn og desværre ser det ud til, at sygdommen kan have spredt sig til Sjælland og muligvis også trekantsområdet i 2009. Mistanken skyldes stigende antal rapporter om syge eller døde dyr blandt andet ved områder som Stevns og Kirke Hvalsø. Der er samtidig indleveret dyr til Veterinærinstituttet, hvor obduktionsfundene har været helt tilsvarende dem der er set hos dyr i forbindelse med udbruddet på Fyn. Det er ikke set i de foregående år.

Som det fremgår af nyere udredninger udført af DMU, er haren en af de arter, som har problemer i Danmark. En opgave for CVS bliver gennem aktiv sundhedsovervågning at bidrage med viden om, hvor i landet haren klarer sig godt og er sund. Der er meget der tyder på at harens problemer kan skyldes ændringer i landbruget og landskabet. Målet med forvaltning af haren i Danmark er derfor ikke nødvendigvis, at bestanden

FAKTA OM CENTER FOR VILDTSUNDHED

Der anvendes knap 10. mio. kr. i de næste tre år på centret. Heraf bidrager Skov- og Naturstyrelsen via jagttegnsmidlerne med knap 8. mio. kr. Centerets arbejde foregår i samarbejde mellem Veterinærinstituttet ved Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) ved Aarhus Universitet og Skov- og Naturstyrelsen (SNS). Derfor har CVS en overordnede styregruppe med ledelsesrepræsentanter fra de pågældende institutioner.

CVS faglige aktiviteter koordineres af en gruppe med repræsentanter fra 5 afdelinger på Veterinærinstituttet og DMU, samt fra Skov- og Naturstyrelsens centrale og lokale afdelinger. Medlemmerne af den faglige koordinationsgruppe omfatter både biologer, mikrobiologer, dyrlæger og vildtforvaltere. Det er hensigten, at den tværfaglige sammensætning af gruppen vil danne grundlag for, at centret ikke alene kan levere viden om vildtsygdomme, men også om hvordan sygdomsforekomst, biologi og forvaltning påvirker hinanden indbyrdes. Der mangler i dag i høj grad forskningsbaseret viden om, hvordan vildtbestandes sundhed påvirkes af forvaltning og af andre skiftende ydre omstændigheder som fx klimaændringer og globalisering.

Se CVSs hjemmeside www.vildtsundhed.dk

når samme antal som før i tiden, men nærmere at lokale harebestande er sunde og i balance med områdernes bæreevne, og at bestandene ikke bliver for fragmenterede.

Også edderfuglen er blandt de arter, som er udvalgt af CVS til at indgå i den aktive sundhedsovervågning. Det går dårligt med edderfuglebestande flere steder i Europa, og da de edder-

fugle, vi har i Danmark, lever en del af deres liv i andre lande, kunne det være særdeles nyttigt at etablere et internationalt samarbejde på området. CVS vil derfor i det kommende år undersøge et antal edderfugle og om muligt indgå i internationalt forskningssamarbejde på området.

SENIORFORSKER ANNE SOFIE HAMMER,
VETERINÆRINSTITUTTET

CVS undersøger syge rådyr

Jægere hjælper med at tage prøver af syge rådyr.

MED DET FORMÅL at afdække årsagen til den usædvanlige sygdomsforekomst hos rådyr, har CVS i 2009 aktivt indsamlet kadavere og prøver ind fra rådyr. I alt har instituttet registreret 200 indsendelser fra rådyr i 2009, som er enten hele kadavere eller prøver og hvoraf halvdelen var fra Fyn. Der er også udtaget prøver fra raske bornholmske rådyr for at have formodet rask kontrolmateriale at sammenligne med.

Det er meget vigtigt for kvaliteten af især blodprøver, men også af andre organprøver, at de udtages så hurtigt som muligt efter aflivning. På Fyn er indsamlingen derfor foregået i samarbejde med et korps af jægere og schweisshundeførere udstyret med særlige prøveudtagningsudstyr. I mindst 30 tilfælde lykkedes det at få

prøver af god kvalitet fra fynske rådyrkadavere med helt karakteristiske symptomer på diarree og afmagring. Der er i alt indsamlet flere tusinde prøver fra dyr, som nu bliver undersøgt af forskere i Danmark og i andre lande som CVS samarbejder med, herunder Tyskland, Holland og Sverige.

Den igangværende aktive indsamling på Fyn og Bornholm planlægges afsluttet i begyndelsen af 2010, hvor den har kørt et år. I 2010 vil CVS igangsætte en dataindsamling vedrørende blandt andet forvaltning af danske rådyrbestande, og der vil

også blive foretaget yderligere aktiv indsamling i nye områder. Målet er at få mere viden om sygdommens udbredelse, om den kan begrænses, og hvordan man bedst forvalter ramte rådyrbestande.

Husk også at skyde råen og de to lam!

I områder med høj bestandstæthed af råvildt skal jægerne skrue op for afskydning af hundyr.

“SKÅN RÅEN!” lød det på parolen i de år, hvor bestandene af råvildt var under opbygning i mange dele af Danmark. Men de steder i landet, hvor bestandstætheden er stor, er det ikke længere den rigtige strategi.

Råvildtet har det generelt rigtig godt i Danmark og har været i stor fremgang de seneste årtier. Enkelte steder er det måske endda gået for godt. Det har ført til en høj bestandstæthed, som kan give problemer for de lokale bestande af rådyr. Her er man nødt til at skrue op for afskydningen af hundyr. Faktisk bør jægerne i disse områder bruge mindst ligeså megen tid i efterårsmånederne på afskydningen af hundyr og lam, som man bruger på afskydning af sommerbukkene for at få skudt et tilpas antal råer og lam.

Et eksempel er situationen på Fyn, hvor bestanden af råvildtet er gået stærkt tilbage som følge af en

epidemilignende sygdom. Årsagen er endnu ikke fuldt klarlagt – den undersøges i øjeblikket af Center for Vildtsundhed. Sikkert er det, at den store tæthed af råvildt ikke har bidraget positivt til de epidemilignende udbrud, man har oplevet her. Det er således velkendt, at vildtbestande reagerer med sygdomsudbrud, hvis bestandstætheden i et givent område bliver for stor.

Tilpas den lokale afskydning

Afskydningsplaner eller afskydningspolitik for hjortevildtet er et omdiskuteret emne i jægerkredse. Egentlige planer for afskydning af hjortevildtet lægges oftest kun på ejendomme med større sammenhængende arealer, hvor der er et nogenlunde kendskab til antallet af dyr. Der er ikke tradition for at aftale, hvordan hjortevildtet skal beskydes på tværs af mindre ejendomme. Og det gør det vanske-

ligt at regulere den lokale bestand hensigtsmæssigt.

Det optimale er selvfølgelig at få en aftale med naboerne for at finde det rette niveau for afskydningen i lokalområdet. Men også uden en aftale kan jægere på mindre arealer tilpasse afskydning af råvildtet for at holde bestandstætheden nogenlunde konstant. En tommelfingerregel er, at for hver buk, der nedlægges på et givent areal, bør man nedlægge en rå (voksent hundyr) og to lam. Afskydningen vil så svare til bestandens naturlige udvikling, hvor der fødes lige mange handyr og hundyr.

Når man formulerer en afskydningspolitik, bør man altid tage arealets aktuelle bæreevne i betragtning. F.eks. ændres skovens bæreevne sig løbende. Efter stormfald, hvor store dele af skov skal genplantes, er der masser af føde til råvildtet og følgelig en øget bæreevne. Men 10-15 år senere, hvor skoven igen er lukket, falder bæreevnen. Derfor er det vigtigt at tilpasse afskydningen, så den hænger sammen med bæreevnen for terrænet.

VILDTKONSULENT SANDOR HESTBÆK MARKUS,
SKOV- OG NATURSTYRELSEN

SÅDAN FORVALTER DU RÅVILDTET

Her er en række gode råd til jægere om forvaltning af råvildt:

- Vægten på lammene er en god indikator for bestandstætheden. Lav vægt er oftest lig med tæt bestand.
- Brug tandslidet (praktisk) til at fastslå om det er unge eller gamle dyr der skydes – mange gamle dyr er tit et udtryk for en for svag afskydning.
- I januar skiller dårlige dyr sig markant ud med mørk rejst pels osv. Skyd de råer, som fører svage lam – det er dem der skaber problemet.
- Skyd hellere en dårlig rå end et godt rålam.
- Det er ikke bukkene der er skyld i en svag population – det skyldes udelukkende råernes alder.
- Hvis du fodrer, så hold øje med dyrene, så gamle og svage dyr ikke "slipper" gennem vinteren, fordi de har let adgang til foder.

Mårhunden invaderer Jylland

Mårhunden yngler i den danske natur. Nu gælder det om at bekæmpe den.

MÅRHUNDEN ER en invasiv art, der ligesom mink og vaskebjørn kan gøre stor skade på vores hjemmehørende fauna. Den kan leve overalt, men foretrækker vådområder, hvor den udgør en stor trussel for ynglende vandfugle, fordi den er en fortrinlig svømmer.

Siden sommeren 2008 er der konstateret 44 sikre fund af mårhund i Jylland. Dyrene er fundet som trafik-

dræbte, skudt under jagt eller fanget i fælde. Fund af hvalpe betyder, at der ikke blot er tale om undslupne individer, men at mårhunden nu yngler i den danske natur.

Dyrene er primært fundet i det vestlige Jylland fra grænsen til Harboøre, og et enkelt fund nord for Ålborg viser, at mårhunden nu desværre også er registreret nord for Limfjorden.

Nu gælder det om at hindre, at mårhunden spreder sig yderligere og om at få bekæmpet den effektivt, hvor den er. Erfaringsmæssigt kan mårhunden uden problemer svømme over vandområder på op til 5 kilometers bredde.

Danmark samarbejder med Sverige og Finland om bekæmpelse af mårhunden, og vi kan udnytte de erfaringer, man allerede har gjort sig om effektiv bekæmpelse. Der vil ske en løbende formidling af erfaringerne på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside www.skovognatur.dk

VILDTKONSULENT OLE DAUGAARD-PETERSEN,
SKOV- OG NATURSTYRELSEN

FAKTA OM MÅRHUND

- Oprindelig en østasiatisk art (Kina, Korea og Japan), udsat i Rusland som pelsvildt i 1925-1955.
- Danner par for livet, og opholder sig altid sammen med mager (indenfor få meter).
- Findes i de fleste naturtyper, men helst med tæt vegetation. Dygtig svømmer, der foretrækker vådområder.
- I vådområder kan tætheden blive op til 10 gange højere end for rævs vedkommende.
- Foretrækker et klima som det danske.
- Ikke den store jæger, men da den meget gerne svømmer, er den især en trussel for jordrugende fugle i vådområder. Klatrer ikke i træer.
- Æder ALT, incl. pattedyr, fugle, æg, krybdyr, padder, fisk, hvirvelløse dyr, insekter, ådsler, korn, frugt, bær, lædertøj! etc.
- Opsamler fedtreserver i sensommeren og sover vintersøvn (mest i nordlige egne) men med aktive perioder i milde perioder. Vintersønnen foregår gerne i grævlige grave, rævegrave, hule træstammer eller bæverhytter.
- Er udpræget natakktiv og relativt sky.
- Trykker sig ofte, når den forstyrres istedet for at flygte. Spiller død, hvis den presses hårdt.
- Meget produktiv. 8-10 hvalpe er normalt, men op til 18 hvalpe i kuldet.
- Høj ungedødelighed (op til 60% i de første måneder).
- Forventet livslængde 3-4 år.
- Spredes hurtigt. Spredningsafstanden er normalt 14-19 kilometer for unge dyr, men mere end 200 km er registreret, så de kan dukke op på uventede steder langt fra deres normale udbredelsesområde.
- Smittespreder. Kan være bærer af sygdomme som bl.a. rabies og rævens lille bændelorm (*Echinococcus multilocularis*). Kan også sprede parasitter til hjemmehørende vildt, ligesom den kan få skab og overføre parasitten til andre dyr (ræve, hunde m.v.).

HVAD KAN DU GØRE FOR AT STOPPE MÅRHUNDEN?

- Lær at skelne mårhunden fra andre arter, så du kan udnytte chancen for at skyde den, hvis den pludselig dukker op.
- Kend mårhundens spor og andre tegn på dens tilstedeværelse.
- Indberet forekomst af mårhund til Skov- og Naturstyrelsens lokale enheder.
- Sæt dig ind i, hvordan man jager og fanger mårhund.

Du kan læse mere på www.skovognatur.dk om bekæmpelse af mårhund.

Harekillingerne overlever ikke deres første sommer

Den danske harebestand er i tilbagegang – DMU søger en forklaring.

DANSKE HARER får færre overlevende killinger end nogensinde før, og det er baggrunden for en tilbagegang i de danske harebestande siden 1960. Det fremgår af en undersøgelse, som er en del af projekt Vildt & Landskab.

Undersøgelsen viser, at harerne ikke får færre killinger, end man kan forvente på disse breddegrader. En ynglende hunhare får i gennemsnit godt 10 killinger om året. Beregnet som gennemsnit for alle voksne hunharer er antallet dog "kun" godt otte, idet ca. hver femte voksne hun ikke sætter killinger. Når efteråret kommer, er antallet af killingerne imidlertid faldet betragteligt. Mange harekillinger overlever altså ikke deres første sommer. Det afspejler sig i jagtudbyttet, hvor der for hver voksen hunhare kun er 0,60 ung hunhare. Til sammenligning blev der for hver voksne hun nedlagt 0,93 ung hun i 50'erne, 0,67 i 80'erne og 0,78 i 90'erne.

Tilbagegangen fortsætter

En simpel bestandsmodel som tager udgangspunkt i, at overlevelsen blandt de voksne harer har været uændret fra 50'erne og frem til i dag, viser, at antallet af ungharer, som overlever til den første jagtsæson, ret præcist forudsiger den årlige bestandsændring. Denne afspejles i jagtudbyttet i form af fremgang i 50'erne, tilbagegang i 80'erne, stabilitet i 90'erne og ny tilbagegang siden 2000. Hvis denne fremskrivning holder stik, går harebestandene procentvist mere tilbage nu end nogensinde før! Andre undersøgelser i samme afhandling tyder da også på, at harebestandene lokalt i visse dele af Jylland er små.

Alt tyder på, at forklaringen på de vigende harebestande skal søges i killingeoverlevelsen. Men vi mangler et svar på, *hvorfor* så få harekillinger overlever i forhold til tidligere. Først

når vi ved det, har vi en mulighed for at vurdere, hvilke konkrete forvaltningstiltag der skal til for at forbedre killingeoverlevelsen på et givet revir – og dermed forhåbentlig vende tilbagegangen i harebestandene.

SENIORFORSKER PETER SUNDE,
DANMARKS MILJØUNDERSGELSER

PHD-AFHANDLING OM HARER

Undersøgelsen er fremlagt i en ph.d.-afhandling fra Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet og Biologisk Institut, Københavns Universitet, hvori Trine-Lee Wincentz Jensen har analyseret aldersfordeling og drægtighedsdata fra harer nedlagt i dette årti og sammenlignet med tal på forholdet mellem ungharer og gamle harer fra 1950'erne, 1980'erne og 1990'erne. Afhandlingen er tilgængelig i sin fulde længde på: www2.dmu.dk/pub/PhD_trwj.pdf

Svartbag tager unge af hættemåge

Mågekrig på Hirsholmene!

Indsatsen for at holde bestanden af store måger nede, så der bliver mere plads til splitterne og hættemåge på Hirsholmenene ser ud til at lykkes.

HIRSHOLMENE ER en gruppe mindre stenede øer der ligger i havet ca. 40 min. sejlads øst for Frederikshavn. Det er kun den ene ø, der er beboet, og det med blot fem fastboende.

Øerne og et stort område af det omliggende søterritorium blev fredet allerede i 1930'erne som et naturområde, der skulle have lov at udvikle sig uden menneskelig indgriben. Efterfølgende er området blevet fredet og udlagt som reservat.

Paradis for ynglefugle

De små øer udgør et helt igennem unikt naturområde med et stort antal ynglende kystfugle. Hirsholmene er

bl.a. yngleområde for vores største koloni af tejst – mere end 1.000 par. Og øgruppen har i mange år været kendt for at huse landets største koloni af splitterne og en meget stor koloni af hættemåger.

Men også de store måger, sølvmåge og svartbag, har fundet sig godt til rette i området. Det har skabt problemer for hættemåge og splitterne.

Allerede i 1970'erne og 1980'erne var især sølvmåger et problem. På den største af de ubeboede øer, Græsholm, fortrængte sølvmågerne støt og roligt både hættemåge og splitterne fra øen.

Man forsøgte gennem en årrække at bekæmpe sølvmågerne ved at udlægge giftblokke i rederne, men det blev opgivet sidst i 1980'erne.

Krig mellem mågerne

Hættemåger og splitterner måtte fortrække til den beboede hovedø Hirsholm, men omkring årtusindskiftet var der igen tegn på vigende yngletal for de to arter. De store måger var godt i gang med at gentage historien og fortrænge splitterne og hættemåge. Ud over at optage plads, tog de store måger også æg, unger og voksne terner og hættemåger.

Hirsholmene er EF-fuglebeskyttelsesområde. Derfor skal myndighederne gribe ind, hvis en art som splitterne, der indgår i udpegningsgrundlaget, kommer under pres.

I 2006, hvor der ynglede mindst 350 par sølvmåger på Hirsholm, blev der mellem DMU Kalø, Zoologisk Mu-

seum Kbh. og Skov- og Naturstyrelsen udarbejdet et projekt med henblik på at beskytte hættemåger og splitterter.

Projekt skal hjælpe de små måger

Projektet strækker sig fra 2007 til og med 2011, og går ud på at sikre plads til de ynglende hættemåger og splitterter ved at bringe antallet af sølvmåger og svartbag ned.

Regulering sker ved dels at fange ynglende sølvmåge og svartbag på reden, dels ved at destruere reder og æg. Som det fremgår af tabel 1 blev flest sølvmåger indfanget og aflivet i det første år, og antallet af ynglende sølvmåger er gået tilbage fra ca. 400 par til 170 par.

Antallet af ynglende svartbag har varieret mellem syv og 13 par, og hvert år har man forsøgt at fange for-

ældrene, men det er ikke lykkedes i alle tilfælde.

Sideløbende med fangst og aflivning af store måger er der indsamlet rester og kadavere fra unge og voksne splitterter og hættemåger. Det kunne konstateres, at færre fugle blev præderet i 2009 end i de forudgående år.

Optællingerne af ynglende hættemåge viser en mindre fremgang, og antallet af ynglende splitterter er også gået frem (se figur 1). I 2009 har splitterterne tilmed etableret nye kolonier i områder, hvorfra de tidligere er blevet fordrevet af de store måger.

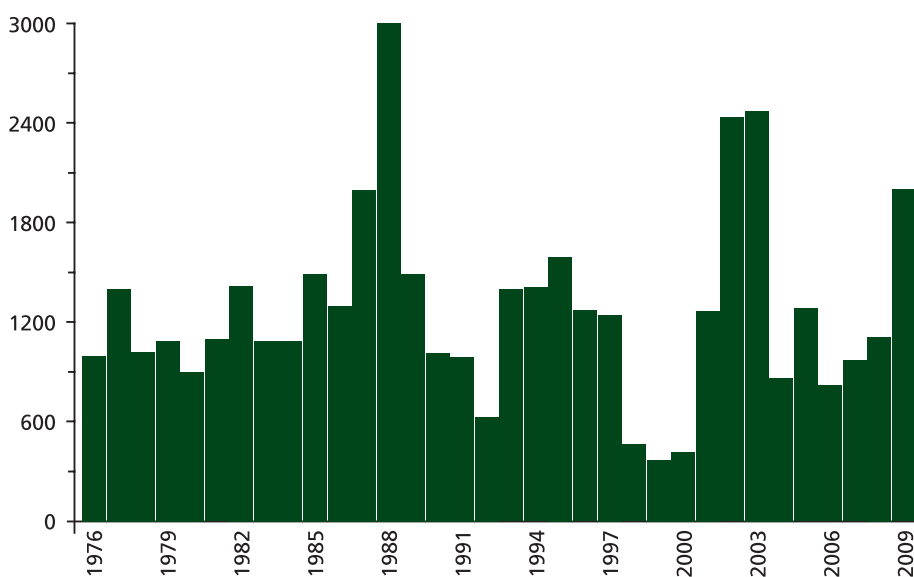
VILDTKONSULENT PETER HAVE,
SKOV- OG NATURSTYRELSEN

SENIORFORSKER THOMAS BREGNBALLE,
DANMARKS MILJØUNDERSØGELSER

Tabel 1. Forekomst og regulering af sølvmåge på Hirsholm i 2007-2009.

	2007	2008	2009
Antal ynglepar	400	260	170
Antal voksne indfanget	219	141	123
Antal reder reguleret	147	64	40
Antal flyvefærdige unger	<40	<6	<12

Antal splitterterpar

Figur 1. Udviklingen i antal ynglepar af splitterter på Hirsholm i 1976-2009. Data fra Ternegruppen, P. Andersen-Harild, J. Gregersen, Zoologisk Museum og SNS.

Husk biotopplanen!

Krav om biotopplaner ved udsætning af fuglevildt træder nu i kraft.

MED DEN KOMMENDE udsætnings-sæson træder kravet om biotopplaner i kraft. Det vil sige, at på de ejendomme, der ønsker at udsætte mere end en fasan eller agerhøne pr. hektar skal man senest d. 1. maj anmelde en biotopplan til den lokale enhed i Skov- og Naturstyrelsen.

For ejendomme under 100 hektar kan der udsættes op til 100 fasaner eller agerhøns, uden at kravet om biotopplaner træder i kraft. Det samme gælder for ejendomme på mere end 100 hektar såfremt der ikke udsættes mere end én fugl pr. hektar.

Skriftlig indberetning

For den rene skovejendom eller lignende, der ikke har landbrugsmæssigt dyrkede arealer, er der ikke krav om en biotopplan. Her kræves til gengæld en skriftlig indberetning til den lokale enhed i Skov- og Naturstyrelsen senest tre uger efter udsætningen. Indberetningen skal indeholde oplysninger om antallet af udsatte fasaner eller agerhøns.

Den person, der står for udsætning af fuglene på ejendommen, skal have gennemgået et kursus i udsætning, hvis der udsættes mere end 100 fasaner eller agerhøns. Skov- og Naturstyrelsen har godkendt en række kursusudbydere, der afholder disse kurser.

Der er udarbejdet en vejledning om biotopplaner samt et skema for pointtildeling, som du kan finde på www.skovognatur.dk – her kan du også finde yderligere oplysninger om reglerne for udsætning af fuglevildt.

Vildtudbyttet i jagtsæsonerne 2008/09

Vildtudbyttet i 2008/09 er næsten uændret i forhold til den foregående sæson. For første gang siden 2002 har der været stigende udbytte af agerhøns. Og udbyttet af kron dyr, rådyr, gæs og skovsnepper satte ny rekord.

Rekord for kron dyr og rådyr

Med et udbytte på henholdsvis 5.000 **kron dyr** og 124.000 **rådyr** blev der igen sat ny rekord for de to arter. Udbyttet faldt dog lidt på Djursland, formentlig som følge af den lokale særfredning af spidshjorte. Udbyttet af rådyr steg næsten overalt i landet. På Fyn blev udbyttet det samme som forrige sæson. Det er en bemærkelsesværdig kontrast til de seneste syv sæsoner, hvor det fynske rådyrudbytte er blevet halveret som følge af sygdom i bestanden.

Kaninpest på Endelave

Udbyttet af **harer** var på samme niveau som i de seneste par sæsoner. Derimod faldt udbyttet af **kaniner** markant fra 5.400 til 2.100. Langt størstedelen af faldet skyldes, at der i 2008 stort set ikke blev skudt kaniner på Endelave, som er en af landets største og mest kendte kaninlokaliteter. Bestanden på Endelave er p.t. ramt af kaninpest, og lokale jægere vurderede i foråret 2009, at der kun var omkring 100 kaniner tilbage på øen. Udbyttet af **ræve** er uændret på landsplan, men fortsætter med at falde i de **nordøstlige** dele af Sjælland.

Flere agerhøns

Efter 2007-sæsonens bundrekord steg udbyttet af **agerhøns** igen. Den samlede stigning var på hele 35%, og der var fremgang i stort set alle landsdele. Stigningen stemmer godt overens med, at der via tællingerne i projekt "Vilde agerhøns" (DMU/SNS) i efteråret 2008 kunne konstateres relativt høje flok størrelser og et højt ung/gammel-forhold. Det er nemlig udtryk for en god ynglesæson.

Stigende udbytte af gæs og snepper

Efter de forrige to sæsoners markante fald i udbyttet af både **ringduer** og **tyrkerduer**, ser udbyttet nu ud til at stabilisere sig. Udbyttet af **gæs** fortsætter med at stige og nåede for første gang op på over 40.000. Også udbyttet af **skovsnepper** blev helt usædvanligt stort med en stigning på 35% i forhold til den foregående sæson. Her spiller det ind, at vejrforholdene, som har indflydelse på skovsneppejagten og -udbyttet, har været usædvanligt gunstigt i 2008.

	2006/07	2007/08	2008/09
Jagttegnsløser	163.600	165.000	166.000
Udbytteskemaer (%)	57,5	84,4	69,8
Jægere med udbytte (%)	54,9	57,7	62,8
Kronvildt	4.200	4.400	5.000
Dåvildt	4.400	4.400	4.400
Sika	300	300	400
Råvildt	112.100	113.700	124.000
Hare	57.300	57.100	57.900
Kanin	6.300	5.400	2.100
Ræv	35.900	36.000	37.400
Ilder	1.200	1.400	1.700
Mink	5.600	5.900	5.100
Husmår	3.600	3.700	3.500
Agerhøne	23.800	20.700	28.000
Fasan	718.000	753.600	765.000
Ringdue	282.100	172.300	174.800
Tyrkerdue	4.800	3.600	3.600
Gråand	513.500	545.800	489.500
Andre svømmeænder*	110.900	108.900	107.500
Ederfugl	67.000	61.800	60.000
Andre dykænder*	30.500	34.000	33.300
Gæs*	34.300	35.800	40.400
Måger*	23.700	25.000	24.400
Blishøne	16.500	20.600	19.200
Fiskehejre	900	600	600
Skovsnepper	43.700	49.000	66.300
Bekkasin	14.000	15.200	14.300
Krage (i alt)	89.400	86.400	78.600
– heraf fældefangst	14.200	17.300	16.800
Husskade (i alt)	36.600	37.800	33.400
– heraf fældefangst	11.700	12.700	12.100
Råge	110.900	91.700	79.500
Skarv	4.400	5.100	3.900
Stær	800	1.300	1.000
Total (mio.)	2,357	2,302	2,265

Tabel 1. Vildtudbyttet i sæsonerne 2006/07-2008/09 (korrigeret for manglende indberetninger). *Se artsfordeling i Tabel 2.

Der blev dog også registreret markante fald i udbyttet for nogle enkelte vildtarter i sæsonen 2008/09. Fx faldt det samlede udbytte af **gråænder** med 10%, og udbyttet af **krager, hus-skader** og **råger** faldt med 10-15%. Endelig faldt udbyttet af **skarver** med 23%.

Indberetningsprocenten faldt til 69,8

Vildtudbyttestatistikken for jagtsæsonen 2008/09 er baseret på indberetning fra 69,8% af de aktive jægere. Det er en nedgang i for-

hold til 2007/08, hvor 85% af jægerne indberettede vildtudbytte – godt hjulpet på vej af en rykker fra Skov- og Naturstyrelsen.

Ny status for vildtbestanden

Hvert sjette år udarbejder DMU til brug for revision af jagttiderne en større rapport, der bl.a. opsummerer den aktuelle viden om vildtbestandenes størrelse, udvikling og jagtlige udnyttelse. Vildtudbyttestatistikken og Vingeundersøgelserne leverer sammen-

med en lang række bestandsopgørelser og -tællinger de helt centrale data til disse rapporter.

DMU har i efteråret 2009 færdiggjort den seneste rapport i denne "serie": "Vildtbestande og jagttider i Danmark: Det biologiske grundlag for jagttidsrevisionen 2010". Rapporten kan have interesse for jægere og andre naturinteressererede, der ønsker en hurtig statusoversigt over danske vildtarter. Den kan frit downloades fra DMU's hjemmeside (Faglig rapport fra DMU, nr. 742, www.dmu.dk/udgivelser).

SENIORBIOLOG TOMMY ASFERG,
DANMARKS MILJØUNDERSØGELSER

LÆS MERE om den danske vildtudbyttestatistik på: <http://vildtudbytte.dmu.dk>

Giv dit bidrag til vingeundersøgelsen

Vingeundersøgelsen giver vigtig viden.

SIDEN 1982 HAR jægere fra hele landet indsendt vinger til DMU/Kalø. Vingerne er brugt til at vurdere udbyttet af de ænder, gæs og måger, der er blevet indberettet i fællesgrupper, fx i gruppen andre dykænder. Vingerne giver også oplysning om udbyttets køns- og alderssammensætning og den tidsmæssige fordeling – vigtig viden, når jagttiderne bliver revideret. Senest er jagttiden for ederfugl blevet tilpasset netop på baggrund af viden fra vingeundersøgelsen. Uden denne viden ville der sandsynligvis have været sat et totalt stop for jagt på ederfugl i Danmark tilbage i 2004.

Igennem de sidste 20 år er der indsendt mere end 250.000 vinger til DMU/Kalø, med mere end 20.000 vinger i de bedste år. For at kunne bidrage med sikre og rigtige informationer til jagtforvaltningen er det vigtigt at så mange jægere som muligt bidrager til vingeundersøgelsen – ikke nødvendigvis med en vinge fra alle de fugle, der skydes, men fra så mange, som man kan overkomme.

Yderligere oplysninger om vingeundersøgelsen, dens resultater og om hvordan man bidrager kan fås på <http://vinger.dmu.dk> – det er gratis at deltage.

	2006/07	2007/08	2008/09
Andre svømmeænder			
Altingand	135	82	249
Knaand	1.538	1.090	954
Krikand	57.874	65.003	64.696
Pibeand	41.572	36.779	35.257
Skeand	1.848	1.994	1.098
Spidsand	7.596	3.535	4.904
I alt	110.562	108.483	107.158
Andre dykænder			
Bjergand	207	317	423
Fløjsand	353	1.923	2.023
Havlit	368	1.368	1.251
Hvinand	12.545	11.399	9.749
Sortand	6.059	5.412	4.543
Stor skallesluger	916	694	938
Taffeland	827	1.507	846
Troldand	8.549	9.436	11.846
Toppet skallesluger	613	1.784	1.582
I alt	30.437	33.839	33.201
Gæs			
Blisgås	765	686	642
Canadagås	1.250	14.684	7.102
Grågås	26.913	17.911	27.011
Kortnæbbet gås	2.646	2.058	5.342
Sædgås	1.608	296	171
I alt	33.182	35.635	40.268
Måger			
Sølvmåge	16.004	19.580	17.766
Svartbag	9.351	5.313	6.195
Sildemåge	360	0	351
I alt	25.714	24.893	24.312

Tabel 2. Artsfordeling af jagtudbyttet i samlegupperne i Tabel 1, Andre svømmeænder, Andre dykænder, Gæs og Måger, i jagtsæsonerne 2006/07–2008/09, beregnet ud fra vinger indsendt til DMU. Afvigelser mellem summerne i de to tabeller skyldes beregningsmetode og afrunding. Se flere informationer om de enkelte arter under "Resultater" på <http://vinger.dmu.dk>

Fald i indberetningsprocent!

Vildtforvaltningsrådet vil igen se på muligheder for sanktioner overfor jægere, der ikke indberetter.

DET ER EFTERHÅNDEN blevet en tradition, at der i Vildtinformation er et indlæg om indberetning af vildtudbytte. Desværre er det gennemgående tema, at indberetningsprocenten er for lav. Det gælder også for jagtsæsonen 2008/2009, hvor kun 69,8% af jægerne har indberettet – selvom det er et krav fra lovgivers side, at alle jagttegnslødere skal indberette deres jagtudbytte – også hvis de ikke har nedlagt noget vildt.

Siden 1999 har antallet af vildtudbytteindberetninger fra de danske jægere været nedadgående. Derfor har der de senere år været fokus på problemet, og hvad der skal til

for at løse det. I 2008 blev der udsendt en rykker til de jægere der ikke indenfor fristen havde indberettet deres vildtudbytte for jagtsæsonen 2007/2008. Rykkeren virkede, og antallet af indberetninger blev løftet fra 60% til 85%. Problemet er bare, at det koster over en million kr. at sende sådan en rykker ud, og at det derfor ikke er en holdbar løsning.

Dårligere statistikker

Tallene for det indberettede vildtudbytte bliver blandt andet brugt til at vurdere vildtbestandenes tilstand, som bl.a. tages i betragtning når jagttiderne revideres. Der skal en indberetningsprocent på 70 eller derover til for at give et fornuftigt statistisk materiale. Manglende indberetninger giver et upålideligt statistisk materiale om bl.a. bestandenes størrelse, hvilket kan resultere i en forkert rådgivning, når jagttiderne vurderes.

En arbejdsgruppe under Vildtforvaltningsrådet diskuterede allerede tilbage i 2005 forskellige muligheder for sanktioner overfor jægere, der ikke indberetter. Skov- og Naturstyrelsen har indtil nu valgt at bruge gulerodsmetoden for at få jægerne til at indberette deres vildtudbytte, bl.a. en mere brugervenlig hjemmeside. Desværre ser det ud til, at disse metoder ikke har været nok. Derfor vil Vildtforvaltningsrådet nu atter se på mulighederne for at indføre sanktioner.

FORSTFULDMÆGTIG CAROLINE BALD,
SKOV- OG NATURSTYRELSEN

Jagttegnsafgiften

Regnskab for 2008 i mio. kr.

Udgifter

Jagt- og Skovbrugsmuseet	2,9
Information	0,4
Administration af jagtloven inkl. VF-rådet	5,2
Jagtforsikring	5,0
Forskning og udvikling	29,4
Reservater – erstatninger og drift	3,5
Jagttegnsudstedelse m.v.	13,8
Tilskud til organisationer	8,6
Vildtplejeforanstaltninger	2,4
Skydebanepuljen	1,2
Kalø Godsadministration	0,1
Naturforvaltning	16,6
Udgifter i alt	101,3

Indtægter

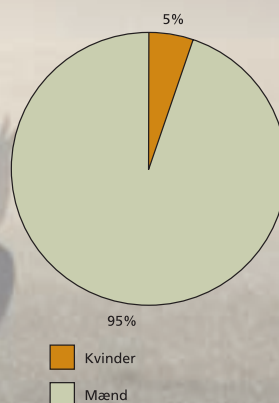
Jagttegnsafgift inkl. forsikring	88,1
Jagtprøvegebyr	2,1
Indtægter i alt	90,2
Overskud fra tidligere år	28,4

Information omfatter Vildtinformation og tilskud til informationsvirksomhed. **Forskning og udvikling** omfatter først og fremmest forskning ved DMU på Kalø. **Tilskud til organisationer** omfatter overvejende tilskud til Danmarks Jægerforbund, herunder drift af Vildtforvaltningsskolen på Kalø. **Vildtplejeforanstaltninger** omfatter primært tilskud til vådområder. **Konsulentvirksomhed** omfatter vildtkonsulenternes rådgivning om jagt og vildtforvaltning.

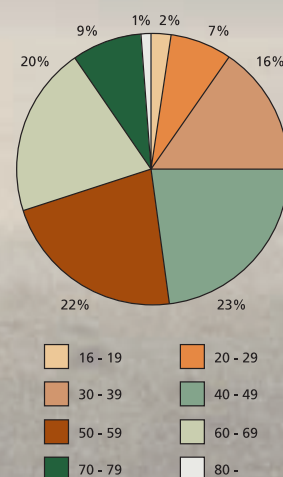
Jagttegn og prøver i 2009

- 168.434 løste jagttegn.
- 7.246 aflagde jagtprøve. 4.795 (66,2%) bestod.
I 2008 bestod 67,2% jagtprøven.
- 4.681 aflagde riffelprøven. 3.411 (72,9%) bestod.
I 2008 bestod 76,4%.
- 330 aflagde buejagtprøve – inkl. buejægere til fornyet buejagtprøve. 294 (89,1%) bestod. I 2008 bestod 85,1%.

Kønsfordeling

Aldersfordeling

Vejledning om jagt og vildt

Vildtkonsulenterne i Skov- og Naturstyrelsen yder gratis vejledning og kan kontaktes på de lokale enheder.

BLÅVANDSHUK

Vildtkonsulent Ole Daugaard-Petersen
Åholtvej 1
6840 Oksbøl
Tlf: 76 54 10 20
E-mail: blaavandshuk@sns.dk

BORNHOLM

Vildtkonsulent Tommy Hansen
Ekkodalsvej 2
3720 Åkirkeby
Tlf: 56 97 40 06
E-mail: bornholm@sns.dk

FYN

Vildtkonsulent Lars Erlandsen
Brun
Sollerupvej 24
5600 Faaborg
Tlf: 62 65 17 77
E-mail: fyn@sns.dk

HIMMERLAND

Vildtkonsulent Ivar Høst
Møldrupvej 26
9520 Skørping
Tlf: 98 39 10 14
E-mail: himmerland@sns.dk

HOVEDSTADEN

Vildtkonsulent Sven Norup
Dyrehaven 6
2930 Klampenborg
Tlf: 39 97 39 00
E-mail: hovedstaden@sns.dk

KRONJYLLAND

Vildtkonsulent Sandor Hestbæk
Markus
Vasevej 7
8920 Randers NV
Tlf: 86 45 45 00
E-mail: kronjylland@sns.dk

MIDTJYLLAND

Vildtkonsulent Steen Fjederholt
Bjørnkærvej 18
7540 Haderup
Tlf: 97 45 41 88
E-mail: midtjylland@sns.dk

NORDSJÆLLAND

Vildtkonsulent Niels Worm
Gillelejevej 2B
3230 Græsted
Tlf: 48 46 56 00
E-mail: nordsjaelland@sns.dk

STORSTRØM

Vildtkonsulent Lars Richter Nielsen
Hannenovvej 22
4800 Nykøbing F.
Tlf: 54 43 90 13
E-mail: storstroem@sns.dk

SØHØJLANDET

Vildtkonsulent Lars Bruun Hansen
Vejlesøvej 12
8600 Silkeborg
Tlf: 86 82 08 44
E-mail: soehoejlandet@sns.dk

SØNDERJYLLAND

Vildtkonsulent Klaus Sloth
Felstedvej 14, Egene
6300 Gråsten
Tlf: 74 65 14 64
E-mail: soenderjylland@sns.dk

THY

Vildtkonsulent Anton Linnet
Søholtvej 6
7700 Thisted
Tlf: 97 97 70 88
E-mail: thy@sns.dk

TREKANTSOMRÅDET

Vildtkonsulent Peter Bjerremann
Førstballevej 2
7183 Randbøl
Tlf: 75 88 31 99
E-mail: trekantsomraadet@sns.dk

VADEHAVET

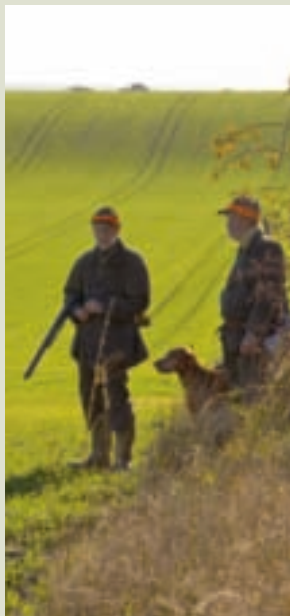
Vildtkonsulent Svend Hansen
Skovridervej 3, Arnum
6510 Gram
Tlf: 74 82 61 05
E-mail: vadehavet@sns.dk

VENDSYSSEL

Vildtkonsulent Peter Have
Sct. Laurentiivej 148
9990 Skagen
Tlf: 98 44 19 11
E-mail: vendsyssel@sns.dk

VESTJYLLAND

Vildtkonsulent Jens Henrik Jakobsen
Gl. Landevej 35, Fabjerg
7620 Lemvig
Tlf: 97 81 00 33
E-mail: vestjylland@sns.dk

VESTSJÆLLAND

Vildtkonsulent Hans Henrik Erhardi
Ulkerupvej 1
4500 Nykøbing Sj
Tlf: 59 32 80 16
E-mail: vestsjaelland@sns.dk

ØRESUND

Vildtkonsulent Peter Søland
Krogerupvej 21
3050 Hellebæk
Tlf: 49 70 90 90
E-mail: oeresund@sns.dk

ØSTSJÆLLAND

Vildtkonsulent Jens Peter Bundgaard
Fægdyden 1
3500 Værløse
Tlf: 44 35 00 35
E-mail: oestsjaelland@sns.dk

Her finder du mere information

En guide til information om jagttider, forsikring og prøver.

Generelle og nyttige informationer om jagt findes på www.skovognatur.dk/jagt

På siden kan du finde information om følgende:

Jagttabel, generelle og lokale jagttider: www.skovognatur.dk/jagt/jagtraad/jagtbegraensninger/jagttider

Skadevoldende vildt, herunder ansøgningskemaer og indberetningskema til regulering af skadevoldende vildt: www.skovognatur.dk/jagt/vildtraad/skade

Dansk Jagtforsikring A/S: Forsikringsbetingelser for den ansvarsforsikring, som man er omfattet af, når man har løst dansk jagttegn i pdf form: www.danskjagtforsikring.dk

Information om **Jagtprøve**, **Buejagtprøver** og **Riffelprøver** findes på: www.skovognatur.dk/jagt/jagttegn/proever

Tid og sted for afholdelse af **riffelprøver** fremgår af Danmarks Jægerforbunds hjemmeside www.jaegerforbundet.dk

Information om **buejagtkurser** findes på Foreningen af Danske Buejægers hjemmeside www.fadb.dk

Blyhagl

DEBATTEN OM danske jægers ulovlige anvendelse af blyhagl blussede op igen i 2009.

Baggrunden var, at Fødevarestyrelsen konstaterede et forhøjet blyindhold i spisevildt og iværksatte en undersøgelse for at finde ud af, hvor blyet kommer fra.

Undersøgelsen viser, at der stadig bliver brugt blyhagl i Danmark, og det til trods for, at der siden 1996 har været et total forbud mod at købe, besidde og anvende blyhagl til jagt og regulering i Danmark.

Konsekvensen

Det er strafbart at købe, besidde og anvende blyhagl til jagt og regulering i Danmark. En overtrædelse af forbuddet straffes som udgangspunkt med bøde, men kan i yderste konsekvens give op til to års fængsel.

Det er dejligt at få ros

Hvad laver jagttegnsekspeditionen egentlig? Vildtinformation har besøgt de tre travle medarbejdere bag telefonerne.

CA. 19.000 GANGE om året ringer telefonen i Jagttegnsekspeditionen. Røret bliver taget af de tre utrættelige medarbejdere, Inge Winckelmann, Riffat Ahmad og Bjarne Claus Hansen, som bemander telefonerne mellem kl. 9 og 12 hver dag.

Resten af tiden besvarer de breve, tjekker indbetalinger eller behandler ansøgninger om jagttegn til udenlandske gæster. Foruden et utal af andre gøremål, der skal sikre, at alle jægere har et gyldigt jagttegn, at jagttegnaspiranter kan komme op til jagtprøver og at udenlandske jægere kan gå på jagt i Danmark.

Rødglødende telefoner

Især i højsæsonen marts-maj er telefonerne rødglødende. Medarbejderne tager telefonen 300 gange i løbet af formiddagen og samtidig vælter det ind med henvendelser, når girokort til indbetaling af jagttegnsafgiften er sendt ud i marts.

– Lige før jagtåret begynder 1. april får vi typisk mange henvendelser fra jægere, der har forlagt girokortet eller aldrig har modtaget det, og så er der en del, som er kommet til at betale jagttegnsgenbyret to gange, fortæller Inge Winckelmann.

– Det er lidt ærgerligt, når folk ringer i sidste øjeblik og skal have fornyet deres jagttegn, fordi jagten står for døren. Det ville være rart, hvis jægerne sørgede for

at tjekke det i god tid, supplerer Riffat Ahmad.

Service og ros

Ikke to dage er ens i jagttegnsekspeditionen. Og selvom nogle af jægerne er frustrerede over den lidt besværlige procedure ved midlertidige jagttegn til udenlandske jægere, får medarbejderne i jagttegnsekspeditionen som regel mange rosende og venlige ord i løbet af en dag.

– Den største tilfredsstillelse er, når jeg har ydet en god service. Når jeg leverer lige præcis det, som folk skal bruge og de bliver glade for det. Så kan jeg blive helt høj resten af dagen, fortæller Bjarne Claus Hansen.

– Ja, man bliver nogen gange latterligt glad for at få noget ros, f.eks. når folk siger "tak for hurtig ekspedition", fortæller Riffat Ahmad.

Og Inge Winckelmann fortæller, at hun har en stående invitation til kaffe i Nordjylland. En jæger, var så glad for hendes hjælp i jagttegnsekspeditionen, at han på stedet inviterede på en kop kaffe, hvis hun skulle komme på de kanter.

JOURNALIST ANNE TORTZEN

GØR LIVET LETTERE for Inge, Riffat og Bjarne

Du kan gøre livet lettere for de tre medarbejdere i Jagttegnsekspeditionen ved at:

LÆSE, hvad der står i følgebrevet, når du modtager dit girokort. Mange spørgsmål er besvaret her

BRUGE hjemmesiden www.jagttegn.dk, hvis du er i tvivl om noget. Her kan du finde svar på mange af de mest almindelige spørgsmål om bl.a. betaling af jagttegn, jagtprøver og midlertidige jagttegn til udlændinge

BETALE for dit jagttegn via hjemmesiden www.jagttegn.dk – også hvis du har mistet girokortet. Det er også en god idé at melde betalingen til betalingservice hos PBS.

ANSØGE om jagttegn til dine udenlandske jagtgæster i god tid, dvs. mindst 2-3 uger før jagten.

Nyttige adresser

Administration af jagt- og vildtforvaltningsloven:
Skov- og Naturstyrelsen
Natur og Skov
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tlf: 72 54 20 00
Fax: 39 27 98 99

Udstedelse af jagttegn har selvstændig postadresse og telefon:
Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
Jagttegnsekspeditionen
Haraldsgade 53, 1. sal
2100 København Ø
Tlf: 72 54 24 24 (kl. 9 -12)
Fax: 39 27 39 29
E-mail: jagttegn@sns.dk

Danmarks Miljøundersøgelser
Afdeling for Vildtbiologi og Biodiversitet
Grenåvej 14, Kalø
8410 Rønne
Tlf: 89 20 17 00
Fax: 89 20 15 14

Dødfundet eller sygt vildt indsendes til:
Veterinærinstituttet
Hangøvej 2
8200 Århus N
Tlf.: 72 34 68 19
Fax: 72 34 69 01
www.dfvf.dk

Se oversigt over vildtkonsulenterne på side 19

HUSK indberetning af vildtudbytte for jagtsæson 2009/2010. Sidste frist for indberetning er den 31. marts 2010. Har du løst jagttegn i sæsonen 2009/2010, skal du indberette, også selvom du intet har nedlagt. Dette kan gøres enten ved at benytte afkrydsningsfeltet på papirskeemaet eller ved at indberette på www.jagttegn.dk